

Motion till riksdagen 2021/22:4662

av **Magnus Oscarsson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2021/22:207 Tydligare bestämmelser om ersättning vid avslag på ansökningar om tillstånd till avverkning i fjällnära skog

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hänsyn måste tas till att områden för fjällnära skog kommer att förändras i och med klimatförändringarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hänsyn till hur skogen brukats historiskt måste tas vid utpekande av fjällnära skog och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheten ska ge skogsägaren samma erbjudande oavsett om denne först anmält skogen för avverkning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Propositionen

Förslagen i propositionen syftar till att tydliggöra bestämmelserna om rätt till ersättning vid avslag på ansökningar om tillstånd till avverkning i fjällnära skog eller vid tillståndsbeslut med långtgående villkor. Bland annat införs en presumtion om att pågående markanvändning är skogsbruk vid prövning av rätten till ersättning avseende produktiv skogsmark i fjällnära skog. För att ersättning ska lämnas krävs att den pågående markanvändningen inom den berörda delen av en fastighet avsevärt försvåras.

En bestämmelse införs som anger att om ersättning har lämnats enligt skogsvårdslagen kan inte ersättning lämnas på nytt för samma del av fastigheten eller för samma hänsyn. Regeringen bedömer att uppgifter om avslagsbeslut och utbetald ersättning bör

offentliggöras. Lagändringarna tillsammans med offentliggörandet av uppgifter ska säkerställa att ersättning inte betalas ut mer än en gång för ett och samma område eller för samma hänsyn.

I propositionen Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvärden i skogen med frivillighet som grund (prop. 2021/22:58) bedömer regeringen att det i många fall, både för staten och för markägaren, kan vara effektivare att med frivillighet som grund vidta förebyggande åtgärder för att bevara värdefulla fjällnära skogar än att reaktivt ersätta intrång i pågående markanvändning vid nekat tillstånd till avverkning. Regeringen tydliggör nu att arbetsätt och incitament bör utvecklas för att öka attraktiviteten för formellt skydd som alternativ till tillståndsansökningar.

Utöver bestämmelser som rör rätten till ersättning föreslår regeringen att det ska tydliggöras att tillstånd till avverkning i fjällnära skog ska gälla i fem år och att det införs en möjlighet att meddela föreskrifter som medger undantag från kravet på tillstånd vid angrepp av växtskadegörare.

Redogörelse

Vi är inne i en tid av klimatförändringar. Hur fort det sker finns det olika teorier om liksom möjligheten att begränsa följderna av dem. Osäkerheterna är många, men att förutsättningarna för skogsbruk kommer att förändras råder det stor enighet kring. Vilka områden som utgör fjällnära skog framgår av förordningen (SKSFS 1991:3) om gränserna för fjällnära skog.

Nuvarande regler om fjällnära skog, som bl.a. innebär att det krävs tillstånd för avverkning (i stället för anmälan) samt begränsningar i hyggesstorlek och förbud mot att använda främmande träslag, tillkom på 1990-talet för att hindra ”fjällgränsens nedflyttande” samt undvika stora sammanhängande slutavverkningar och hyggesplöjning. Vidare syftade reglerna till att ge förstärkt hänsyn till andra intressen såsom naturvård och friluftsliv. I dag kan det konstateras att fjällgränsen inte är på väg nedåt utan att skogen, som en följd av klimatförändringarna, i stället vandrar allt närmare fjällen. De stora avverkningarna med efterföljande radikal markberedning, som framför allt större skogsägare bedrev från slutet av 1960-talet och ett antal år framåt, har i dag ersatts av betydligt mer skonsamma metoder, både hos stora och hos små skogsägare.

Utppekandet av ”fjällnära skog” grundar sig även i den historiska markanvändningen. I de södra delarna av området, Dalarna och Härjedalen, finns en helt annan historik att nyttja skogen, inte minst i samband med bergsbruk. Det är därför fel att tala om ”örördhet och höga naturvärden” i det området. I stället handlar det om skogsmark som under mycket lång tid aktivt brukats av människor som levde av jord- och skogsbruk även i området närmast fjällen. Detta område bör därför utgå ur bestämmelserna om fjällnära skog.

Frivillighet är något som vi kristdemokrater ser som en bättre väg än tvång. Däremot tycker vi att förslaget om frivillighet som presenteras i propositionen är försåtligt formulerat, t.ex. skrivningen på s. 17. ”Det är viktigt att markägarna informeras om fördelarna med att frivilligt anmäla sin skog för områdesskydd. Det kan röra sig om möjligheterna att önska skyddsform (naturresevat, biotopskyddsområde eller naturvårdsavtal), en snabb handläggning, samt möjligheten att få ersättningsmark om sådan finns tillgänglig.” Utredningen som ligger bakom propositionen, Skogsutredningen 2019, överlämnade den 30 november 2020 betänkandet Stärkt äganderätt,

flexibla skyddsformer och naturvård i skogen (SOU 2020:73). Att hävda stärkt äganderätt när skrivningen ovan ger myndigheten ett så stort övertag över markägaren känns som långt ifrån målet för utredningen. Oavsett tillståndsansökan för att få avverka eller inte ska skogsägaren självklart ha samma möjlighet till ekonomisk ersättning. Grundlagens egendomsskydd gäller även i det fjällnära området, och myndigheter kan därför inte förbjuda avverkning utan att utge ersättning. Att framställa ett förslag som bekräftar det som redan gäller som en förstärkning av äganderätten ter sig som något märkligt.

Vi vill även se skogsbruket i ett bredare perspektiv än enbart skogsägaren. Skogen och skogsprodukterna har under decennier varit en av Sveriges viktigaste tillgångar, inte minst när det gäller export. Bara exportvärdet för skogsnäringens produkter motsvarade år 2020 över två gånger mer än regionernas totala kostnader för primärvård. Genom att med ibland tveksamma miljö- och naturvinster utesluta stora arealer från skogsbruk görs skogsentreprenörer arbetslösa och skogsindustrin får mindre råvara att förädla. Vi vill att även träråvaran från en del av dessa arealer ska kunna bidra till Sveriges välfärd, välstånd och möjlighet till en hållbar omställning, bort från fossilberoendet. Därutöver måste frågan ses i en geopolitisk aspekt. Trots att Sverige är ett skogsland importerar vi i dagsläget träråvara österifrån, ett beroende som vi bör göra oss av med, och då behöver vi utnyttja hela den svenska skogens potential.

Magnus Oscarsson (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Camilla Brodin (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Larry Söder (KD)